TÜTÖS

YIL: 2 — SAYI: 21

ARALIK 1968

TÜRKİYE TEKNİK ÖĞRETMENLER SENDİKASI YAYIN ORGANIDIR

GENÇ FİKİRLİ DEMEK, GERÇEK FİKİRLİ DEMEKTİR.

ATATÜRK

Sosyal Grup Sigortası Sözleşmesi imzalandı

Kişisel Sigortalara göre TÜTÖS üyelerine 0/0 60 avantaj sağlanıyor

Üyelerden gelen isteklere uyarak Sosyal Grup Sigortası üzerinde bir süreden beri TÜTÖS Yöneticileri tarafından yapılan çalışmalar sonuçlandırılmış bulunmaktadır. TÜTÖS ile Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi arasında yapılan anlaşmadan sonra Sosyal Grup Sigortası ile ilgili tanıtıcı döküman ve kayıt fişleri bütün üyelere gönderilmiştir. Sigorta olmak isteyen TÜTÖS Üyeleri Kayıt Fişlerini doldurarak Sendika Genel Merkezine göndereceklerdir. Merkeze gelen fişler sendika tarafından üye olunduğuna dair onandıktan sonra İstanbul'da bulunan Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketine gönderilecektir. Bu işlemden sonra sigortalı TÜTÖS üyeleri, sigorta şirketi ile muhatap olacaklardır.

TÜTÖS Sosyal Grup Sigortası, ferdi yapılan sigortalara göre üyelerine % 60 avantaj sağlamaktadır.

Örneğin:

a) Ferdi olarak 237,52 lira aidatla sağlanan çıkarlar TÜTÖS Üyelerince 100 lira aidat ile sağlanmaktadır.

b) Ölüm anında sigortalının geride bıraktığı kişiye, aylık ödenen primin 110 katı, kaza ile ölüm halinde ise 220 katı ödenir.

c) Üyeler 25, 50, 75, 100, 150, 200 liralık ödentilerden birini seçebilirler.

d) Her ay sigortaya 25 lira ödeyen bir TÜTÖS Üyesi 30 yıl sonra 18064 lira, 50 lira ödeyen 36128 lira, 100 lira ödeyen 72256 lira, 200 lira ödeyen 144513 lirayı sigortadan alacaktır.

e) Sigortaya 2 yıl devamlı primini ödeyen üye biriken ihtiyarlık tazminatının % 90'ını istediğinde % 6,5 faizle borç olarak alabilirler.

f) Sigortalı iki yıldan sonra isterse sigortadan çıkabilir. Bu halde ihtiyarlık fonunda biriken parasının % 1,5 kesilerek kalanı kendisine ödenir.

TÜTÖS Üyelerine gönderilen Sosyal Grup Sigortası Tanıtma Broşüründe daha bir çok faydalı hususlar yer almaktadır.

Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi, Türkiye İş Bankasının teminatı altında olup, en emin Sigorta Şirketi durumundadır. Halen Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Teknikerler Birliği, Tabipler Birliği, Mülkiyeliler Birliği üyelerini Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketinde Sigorta ettirmiş bulunmaktadırlar.

—oOo—

TÜTÖS M. E. Bakanına yeni bir muhtıra verdi

Son Merkez Yönetim Kurulu toplantısında esasları tesbit edilerek Merkez Yürütme Kurulu adına hazırlanan bir muhtıra 9 Kasım 1968 Cumartesi günü Millî Eğitim Bakanı İlhami ERTEM'e verilmiştir. Üyelerimizin de bilgi edinmesi için muhtırayı aynen yayınlıyoruz.

Sayın İlhami ERTEM
Millî Eğitim Bakanı
ANKARA

Daha önce sunmuş olduğumuz 20 Mayıs 1967 ve 21 Haziran 1967 tarihli muhtıralarda yer alan meslekî ve sosyal sorunlarımıza ilişkin bazı isteklerimizin gerçekleştirilmiş olması zaman zaman yapılan gezilerde ve düzenlenen toplantılarda Teknik Öğretmenlerin tesbit edilen bazı ortaklaşa sosyal ve meslekî sorunlarını yeniden ilgililere duyurmakta fayda olduğu kanısını bizlerde uyandırmıştır. Bu sosyal ve meslekî sorunlardan bazılarının çözümü hiç şüphe yok ki, yürürlükte bulunan bazı kanunların değiştirilmesini gerektirecek niteliktedir. Kanunlarda yapılması istenilen değişikliklerin kolay olmadığını, ayrıca değişik kökenli öğretmenlerin çalışma koşullarına ilişkin çıkarlarını uzlaştırmanın zorunlu olduğuna inandığımızı da özellikle belirtmek isteriz.

Ancak Millî Eğitim Bakanı olarak ağırlığınızı koyarak ve yetkilerinizi kullanarak Teknik Öğretmenlerin birçok meslekî ve sosyal so-

(Devamı sayfa 4'de)

BAŞYAZI

Ava Projesinin Düşündürdükleri

Mehmet Emin ZORKUN
TÜTÖS Genel Başkanı

AVA sözcüğü bizlere, delikanlılık çağında seyretmiş olduğumuz, anıları hâlâ zihnimizde canlılığını koruyan MODERN VENÜS adlı filmin eşsiz ve unutulmaz yıldızı AVA GARDNER'i hatırlatır. O zamanlar bunun, yıllar sonra Teknik Öğretim Sistemini temelinden değiştirerek Amerikan Eğitim Sistemine uyduracak USAID'nin hazırladığı bir projenin adı olabileceğini doğrusu hiç düşünmemiştik. İşte biz bu yazının dar sınırları içerisinde, iflâs eden AVA Projesinin vicdanlara bir hançer gibi saplanan acıklı öyküsünü anlatacak ve her şeyden habersiz seyirciler önünde, yaldızlı dekorlar arasında oynanan bir oyunun ilginç bulduğumuz bazı sahnelerini yansıtmağa çalışacağız.

Sağduyuya ve güvenilir bir mantık düzenine dayanan bir fikir sisteminin, çevremizde geçen olayların değerlendirilmesinde önemli bir yeri olduğunu bu arada belirtmek isteriz. Duyu yanı ağır basan gözlemlerden kaçınmak, şüpheciliğe dayanan bir yargı yolu seçmek, bütün bunların ötesinde olayların nedenlerini araştırmak ve bu nedenler üzerinde düşünmek bizleri gerçekten güvenilir, gerçekten duyarlı sonuçlara ulaştırır. Üzülerek itiraf etmek zorundayız ki, olayların gerçek nedenlerini araştırmak, bunlar üzerinde düşünmek birçok kimseler tarafından hâlâ tehlikeli sayılmakta, çoğu zaman düşünen kafaları ezmek, sindirmek ve süründürmek için fırsat kollanmakta, akla ve hayale gelmeyen tertipler hazırlanmaktadır. Zaten "Gözlerimi kaparım vazifemi yaparım", "Bana dokunmayan yılan bin yaşasın." gibi özdeyişlerde ve atasözlerinde kendini bulanların avantadan gırtlağına kadar nimetlere garkedilmesi, yetenekleri rahat koltukların kapsadığı

(Devamı sayfa 4'de)

Kuruluş Kanunu Talim ve Terbiye Kurulunda inceleniyor

E.T.Y.Ö. Okulu Kuruluş ve Kadro Kanunu üzerinde Talim ve Terbiye Kurulunca yapılan çalışmalar bir hayli ilerlemiş bulunmaktadır.

Sızan haberlere göre Talim - Terbiye Kurulunda, tasarının amacında yazılı E.T.Y.Ö. Okulunu bitirenlere verilecek "imalatcı mühendis öğretmen" ünvanı benimsenmemiş, fakat Okulu bitirenlere mezuniyet ötesi mühendislik verilmesi prensip olarak kabul edilmiştir. Kurul yetkilileri 4 yıllık sürede öğretmen ile mühendisin birlikde yetiştirilmiyeceğini belirtmişler ve 4 yıldan sonra, mühendis Okulundaki verilen farklı konuların verilmesi için E.T.Y.Ö. Okulunun içinde 1 veya 2 sömertrilik öğretim yapılmasının uygun olacağını savunmuşlardır. Böylece E.T.Y.Ö. Okulu üzerine en çok bir yıl daha ilave yapılacak mühendis - öğretmen yetiştirilmesini sağlanacağı söylenmektedir.

Öte yandan Talim ve Terbiye Kurulu 9.12.1968 günü Bakan İlhami Ertem'in başkanlığında toplanarak, tasarı üzerindeki çalışmalarını belirtmiş ve Bakan Ertem de E.T.Y.Ö. Okulunun üzerinde mezuniyet ötesi mühendislik verilmesi için en çok bir yıl daha öğretimin yaptırılmasını kabul etmiştir. Tasarının, Bakanlık görüşü haline gelebilmesi için Talim ve Terbiye Kurulunca çalışmalara devam edilmektedir.

—oOo—

Oh! Ne Güzel ne güzel...

Bakanlık üst kademelerinde görevliler Yüksek okul öğretmeni olabilecek

Meslekî ve Teknik Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü'nün 9 Ekim 1968 tarih ve 200. U - 20449 sayılı yazısıyle Talim ve Terbiye Kuruluna intikal ettirilen söz konusu Genel Müdürlüğe bağlı Kız ve Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okullarının yönetmeliklerinde eklemeler ve değiştirmeler yapılmasıyle ilgili teklifler kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu değişiklik ve eklemelere göre bundan böyle Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilâtının üst kademelerinde görev almış bulunanlar Bakanlıkça uygun görüldüğü takdirde re'sen Kız ve Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okullarına öğretmen olarak tayin edilebileceklerdir. Haber aldığımıza göre yönetmeliklerdeki değişikliklerin yürürlüğe girmesinden hemen sonra Kız Teknik Öğretim Genel Müdürü Müjgan DERİCİOĞLU'nun Kararnamesi Kız Sanat Öğretmen Okulundan Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okuluna alınmıştır. Genel seçimlerden önce daha başka atanmaların da olabileceği söylenmektedir.

—oOo—

Politeknik tasarısıda gündeme alındı TÜTÖS durumu izliyor.

E.T.Y.Ö. Okulunun Kuruluş ve kadro kanunu tasarısı Talim ve Terbiye Kurulunda beklerken diğer taraftan üç yıl önce hazırlanan politeknik kanunu tasarısı 3.12.1968 günü Millet Meclisine verilen bir önerge ile Meclis gündeminin 22. sırasına alınmış bulunmaktadır.

Bilindiği gibi üç yıl evvel zamanın Tek. Öğretim Müsteşarı Prof. Melih Koçer ile E.T.Y.Ö. Okulu Md. ve bugünkü Müsteşar Akif Tuncel'in öncülüğünü yaptıkları Politeknik tasarısı, teknik öğretmenlerin haklı direnmesiyle Millet Meclisi Milli Eğitim Komisyonunda reddedilmişti. Daha sonra 1965 genel seçimlerinden sonra eski M. E. Bakanlarından Bursa Milletvekili İbrahim Öktem aynı tasarıyı Millet Meclisine vermiş bulunmaktaydı. Millet Meclisi iç tüzüğüne göre Başkanlığa verilerek iki yıl bekliyen bir kanun tasarısı, tasarı sahibinin önergesi kabul edildiği takdirde ilgili komisyonda görüşülmeden doğrudan Meclis gündemine alınmaktadır. Bu nedenle İbrahim Öktem'in tasarısı oylanarak gündeme alınması kabul edilmiştir.

Durumu yakinen izliyen TÜTÖS Yöneticileri teklif sahibi Öktem'le görüşerek, politeknik tasarısının teknik öğretmenlerce sakıncalı olduğunu, TÜTÖS olarak böyle aleyhte olan bir tasarının çıkmaması için direnileceğini, ve halen Talim ve Terbiye Kurulunda bulunan yeni Kuruluş ve Kadro tasarısının hazırlandığını, belirtmişlerdir. İbrahim Öktem, TÜTÖS Yöneticilerine, daha evvel Bakan İlhami Ertem ile görüştüğünü ve kendisine, E.T.Y.Ö.O. ile ilgili yeni hazırlanan tasarıdan bahsedilmediğini söylemiştir. İşin içinde bazı kliklerin olabileceğini gözönüne alan TÜTÖS bu yöndeki temas ve çalışmalarına devam etmektedir.

TÜTÖS, Tüm üyelerinin ve okuyucularının ramazan bayramını iyi dileklerle Kutlar

GÖRÜŞLER

Dilimiz ve Gelişme Evreleri

Cevat AKCAN

Yabancı dillerin Türkçeye etkisi IX. yüzyıl sonlarına doğru başlar Türklerin İslâm dinini kabul etmeleriyle Arapça sözcükler de Türkçeye girer. Böylece Türkçe IX. yüzyıla değin sürdürdüğü katıksız niteliğini yitirmeye başlar.

Dinle ilgili bilgiler medreselerde okutulmaya başlayınca Arapçanın Türkçeye etkisi artar. Giderek Arapça bilim dili olma durumuna erişir.

Selçuklu devletinin Anadoluda egemen olduğu dönemde arapça hem bilim dili hem de devlet dili olarak karşımıza çıkar. Ayrıca Farsçada Türkçeyi etkiler.

Geçen zamanla doğru orantılı olarak Arapça ve Farsça sözcüklerin sayısı artar, Türkçe bozma bir dil kimliğine bürünür.

O zamanlar bu durumdan yakınanlar olur. Aşık Paşa şöyle der:

Türk diline kimseler bakmaz idi.
Türklere hergiz gönül akmaz idi.
Türk dahi bilmez idi bu dilleri,
İnce yolu ol ulu menzilleri.

(Devamı sayfa 3'de)

Epiktetos'un Kandili

Epiktetos Milâdi I. yüzyılda Hiyerapolis'te yaşamış bir bilgedir. Köleliğe karşı çıktığı, hür düşünceyi savunduğu için, uzun yaşantısı çilelerle doludur. Gecelerini ışıtan ve ikibin yılın ötesinden hâlâ sönmeyen kandilini yazımızın başına sembol olarak koyduk.

Görüntüler yeterince net değilse, kusuru ışıkta değil karanlıkta aramalıdır.

Kemal DİNÇEL

ESKİLER ALIYORUM :

Fırsat buldukça eski kitapçıları dolaşırım. Sararmış kapakları, dağılmış formaları ile rasgele atılıvermiş o ciltler arasında bilseniz neler neler vardır. Bazen, yıllardır aradığım bir eser biraz solgun, biraz küskün ama yine de içten gülümseyiverir. Hemen paketletip fırlarım bu kitap mezarlığından. Koltuğumun altında kurtulmuşluğun, kâdir bilir ellere düşmüşlüğün, yeniden doğmuşluğun mutluluğu ile sıcacıktır. Sekiz yaş bayramlığımın kıvancı dolar içime...

Bazen de bir sürpriz hazırlar eski kitap. Eve dönüşte, şöyle tadıyla okumak için, uzanıp ilk sayfayı açarım. O ne?.. Özene bezene döktürülmüş bir el yazısı: "Aziz Dostum Falancaya, Ilelebet beni hatırlaması için!.."

Al bakalım! Sevincim katı lokmalar gibi kursağımda kalır. Bir melâl çöker ki, yağmurlu güz akşamlarından beter. Yahu, şu kavonoz dipli Dünyada güvendiğimiz bir (dostluk) kalmıştı. Olur mu be evladım?.. Sevgili ile başbaşa yenilecek iki bayat muhallebi için satılır mı bu kitap?..

Hülâsa, eski kitap deyip de geçmeyin. Eski kitap evde kalmış kızların çeyiz sandığına benzer. Ümitler, hayaller, tasalarla dopdolu...

Bakın nereden nereye geldik. Oysa size bir olayı hikâye edecektik.

Efendim, hani üç yıl önce Teknik Öğretimi kalkındırmak (!) için AVA Projesinden bir gurup Amerikalı uzman gelmişti ya... Hani ardı ardına düzenlenen toplantılarda yetkililerimiz beşûş çehrelerle müjde üstüne müjde vermişlerdi ya... Hani "kitap sorunu temelden çözümlenecek!" gibilerden vaadlerde bulunmuşlardı ya... Hani üç yıldır nasıl seçildiği bilinmeden dostlar (!) arasında paylaşılıp, keseyi hümâyundan bir miktarı münasip dolar karşılığı çevirtilen ve basıldıktan sonra da kayıplara karışan kitaplar vardı ya... İşte bu (Müceddetler!) tomar tomar eskicilere düşmüş, eskimeden...

Şimdi gelde söylenme. Tanrının bildiğini kuldan ne saklıyalım. Gönül dedi ki, hepsini de al. İlk sayfalarına "Sayın Yöneticilerimize, ilelebet AVA'yı derhâtır eylemeleri için şükranlarımızla!" deyu bir güzel döktür. Sonracığıma efendime söyliyeyim tekrar sat zararına, ibretü âlem için...

KEHÂNET

Bilirsiniz, her yeni yıl yaklaşırken bir takım ünlü falcıların kehânetleri gazete manşetlerinde boy gösterir. Örneğin, "Prenses Süreyya yeniden evlenecek... Onasis'in ayak bileği burkulacak..." gibilerden.

Biz de tanınmış bir falcıya (1969 yılında Teknik Öğretimde neler olacak) diye sorduk. Aldığımız cevaplar pek iyimser olmamakla beraber açıklamaktan kendimizi alamadık.

"E.T.Y.Ö. Okulu kuruluş kanun tasarısı, unvan isteği sebebiyle, bu yıl da sürüncemede kalacak!"

"Kız Enstitülerinde öğrenci sayısı hızla düşmeye devam edecek!"

"Sanat Enstitülerinde ek ders ücreti problemi yoğunlaşacak!"

"Danışma kurulları sonuçsuz kalacak!"

"Sanat Enstitüleri 3999 mezun verecek. Bunlardan 9'u Ortadoğu Teknik Üniversitesine girmeye çalışacak. Geri kalan 3990'ı tahsildarlık için başvuracak!"

"E.T.Y.Ö. Okulu merkezi ısıtma tesisatı yeniden arıza yaparak çivi kesmeye devam edilecek!"

"Bütün bunlara rağmen üst kademe yöneticileri yine yerlerinde kalacak!"

KARANLIĞIN KUDRETİ :

Devrimci 1961 Anayasamızın 10. maddesi şöyle der: "Kimse Devletin sosyal, iktisadî, siyasî veya hukukî temel düzenini, kısmen de olsa din kurallarına dayandıramaz."

Anayasa demesine böyle der ya, XX. asrın ikinci yarısında, Atatürk Türkiyesinin Başkentinde bir yüksek okulda, hadi adını da verelim, E.T.Y.Ö. Okulunda Çalışma saatleri ramazan dolayısı ile değiştirilir. Merak edenler buyursun. Cümle yapısının tam karşısında şöyle bir ilan göreceklerdir: "Son derslerin daha verimli olması için ramazan süresince çalışma saatleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. Bilgi edinilmesi ve gereğini....."

Son dersleri daha verimli kılalım derken, teokratik düzen özlemcilerine verilen bu primler devam ettiği sürece, üç beş yıl sonra aynı yerde şöyle bir ilân görürsek hiç şaşmıyalım :

"Ey Cemaâti Müslimin,

Hulûli ile müşerref olduğumuz Ramazan-ı Şerif münasebetiyle, Hicri 1387 senesine müsadif zilhiccenin onbirinci gününden itibaren tedrisatı mesâiyemiz, iftar topu nazarı itibâre alınarak, imsakîye üzre tertip ve tanzim edilmiştir. Müderris, küttâp ve talebe ilâ bilcümle alâkadar zevatın bu minvâl üzre amel eylemesi tebşir olunur."

Kanun Tasarısı Talim ve Terbiye Kurulunda Bekletiliyor

M. E. Bakanı İlhami Ertem'in E.T.Y.Ö.O. Kuruluş ve Kadro Kanunu tasarısının on gün gibi kısa bir sürede Bakanlıktan çıkarılacağına ilişkin sözlerine rağmen, kanun tasarısı halen Talim ve Terbiye Dairesinde bulunmaktadır.

Sızan haberlere göre Talim ve Terbiye Kurulunda, tasarının amacında yazılı E.T.Y.Ö. Okulunu bitirenlere verilecek "İmalâtçı mühendis öğretmen" ünvanı benimsenmemekle beraber, Okulu bitirenlere mezuniyet ötesi mühendislik verilmesi prensip olarak kabul edilmiştir. Kurul yetkilileri, 4 yıllık sürede öğretmen ile mühendisin birlikte yetiştirilemiyeceğini belirtmişler ve 4 yıldan sonra programların Devlet mühendislik okulu programlarıyle karşılaştırılarak farklı konuların verilmesi için Okulun içinde 1 veya 2 sömestrelik öğretimin yapılmasının uygun olacağını savunmuşlardır. Böylece, sanat enstitülerinde ve teknisyen okulların da atelye ve meslek dersler öğretmenliği yapacakların, bugünkü öğretimin üzerine en çok bir yıl daha ilave yapılarak mühendis öğretmen olabilmelerinin sağlanacağı söylenmektedir.

Diğer taraftan TÜTÖS'ün muhtırasının Bakan'a verilmesi anında Bakan Ertem, Sendika yöneticilerine, tasarı ile yakinen ilgilendiğini belirtmiştir. Öte yandan Bakan'ın kanun tasarısının amacını kapsıyan görüşünün somut olarak belli olmadığı da söylentiler arasındadır.

NİŞAN

Lütfiye Saray
ile
Teknik Öğretmen
Ali Rıza Erdem
nişanlandılar.
Karadeniz Ereğlisi

DÜĞÜN

İlhan Özağaç (Üzümcügil)
ile
Teknik Öğretmen
İhsan Özağaç
Evlendiler.
Kütahya 4.11.1968

■

Kim. Yük. Müh.
Yaprak Ünal
ile
Teknik Öğretmen
Oktay Akkaya
Evlendiler.
Ankara 14.11.1968

DOĞUM

Teknik Öğretmen
Emirhan Eminkâhyagil
Ve Eşi
Oğullarının doğumunu
dost ve arkadaşlarına
müjdeler.
Ankara 28.11.1968

■

Teknik Öğretmen
Salim Bostan
Ve Eşi
Oğullarının doğumunu
dost ve arkadaşlarına
müjdeler
Diyarbakır 5.12.1968

KADIN Sorunları...

ÖZANA - ÜVEYANA

Ayda bir yazılan yazılarda bir bağ aramayı düşünmeyin okurlarım. Çokluk bugünle yarın arasında bile bir bağıntı kurmak olanağından yoksunuz. Aslında konum "kadın". Kimi zaman salt kadın, kimi zaman "kadın - erkek ilişkileri". Bu kez yukarıdaki başlığı, gerçekten gerek duyduğum için, işlediğim başka bir konuyu bırakarak, öne aldım.

Haftabaşında okuduğum Türkçe - kompozisyon ödevine onbeş yaşında bir öğrencim şöyle başlıyor: "Ben hiç mutlu olmadım... Çünkü annemle babam evli değiller... Annesiyle babası evli olan çocukların, mutluluğu başka yerlerde aramasına şaşıyorum." Bu içten, bu yanık sözlere yenilerini eklememeliydim; ne var ki susamıyacağım, diyeceliyim: analara, ille de analara. O büyük mutluluğu, ana olmak mutluluğunu ilk tattığınız anı unuttunuz mu? Oğlunuzun kızınızın "Anne" dediği anı? Gerekirse bir ömürboyu salt o mutlulukla yetinebiliriz. Çocuğumuzu babasından ya da anasından ayırmayalım. Geçimsizliklerimiz sürecek gibiyse, bunu çocuğumuz için yoluna koyabiliriz, inanın! Zaten ana baba çocuk için yeni çabalara, yeni heyecanlara atıldıkça kendini unutuvermez mi? Onların mutluluğu artık çocuğun mutluluğudur. Yok, olamıyacaksa sorunlarımızı çocuktan önce çözümleyelim. Aslında kişioğlunun isteği nedir ki... Elde ettiği anda değersizleşiveren bir sürü gelgeç istek, eğilim yüzünden, yeni serüvenler özlemek yüzünden, aradığını ille de bulmak, ya da bulacağını sanmak inadı yüzünden kendi yavrumuzu mutsuzluğa nasıl terkederiz? Bari aradığımızı buluyoruz muyuz sonunda, nerede? Milyonda bir umut için, biz bir yanda, yavrumuz bir yanda: terkedilmiş, yıkık... Ya siz adı üveyana'ya çıkanlar, sizin yazınız, evini bozan analardan daha mı parlak? Doğurmamış olduğumuz çocuklara ana olmak sorumluluğunu yüklenirken ne kadar güçlü olmamız gerektiğini inceden inceye hesaplamalıyız. Hele bunların yanına kendi öz çocuğumuzu da birlikte büyütmek zorunluğunu ekleyelim: cennet de cehennem de üveyanaların ayaklarının altında dense yeridir; o zaman çocukların yaşamını cennet yapacak da cehennem yapacak da üveyanalardır.

Bir alınyazısı bizi üveyana ettiyse bir anadan çok daha ana olmak, babayı da örnek bir baba durumuna getirmek zorundayız. Doğurduğumuz çocuğu dövebiliriz, ama elimize düşen çocuğu asla! Her şey de ona göre. Hele o çocuğa öz anasından en iyi şekilde söz açmak, ondan düşman değil, dost gibi söz etmek ilk görevimiz olmalıdır.

Bir üveyana, yine bir öğrencim için, "O -dedi- annesini taçlandırıyor; annesi ise -küçümseyerek- onu ve evini bırakıp kaçmış" Ah elimden gelse tokatlardım bu üniversite bitirmiş üveyanayı. Bırakıp kaçan zaten cezayı vermiş kendine ve de çocuğuna. Ancak, "ya biz -dedim- biz de anamızı her zaman en iyi yerde görmek istemez miyiz? Buna gerek duymaz mıyız? Ana bu, ana..."

Duvarların içyüzünde neler var, kim biliyor? Acaba evli ana babaların da ayrı ayrı nice kişisel istekleri yokmu? Acaba bu arada karşılarına fırsatlar çıkmıyor, çıkıyor diye birbirlerini bırakıversinler mi? Hayır bırakamazlar , onlar için hayaller değil, yavrularının gerçeği vardır, bu gerçeğe bütün istekleriyle sarılıyorlar! İşte mutluluk.

Bir de: "Ben hiç mutlu olmadım, çünkü anam babam evli değil; annesiyle babası evli olan çocukların, mutluluğu başka yerlerde aramasına şaşıyorum" diyen çocukları düşünün.

Saadet Timur ULÇUGÜR

Personel Kanunu

Ey personel kanunu yıllardır gelmiyorsun
Neden böyle bizlere işkence ediyorsun
Işvebaz bir kız gibi cilve ve naz yaparak
Ara sıra kapıdan görünüp gidiyorsun.

Biz ki vermiştik sana bütün ümidimizi
Neden hayal içinde yaşatıyorsun bizi
Bir türlü çıkamadın Meclislerin elinden
Gelip de göremedin perişan halimizi.

Bir düzen vermek için kaşla gözüne biraz
Her eline geçiren yaptı sana birmakyaj
Tanınmaz hale geldin artık bunlar elinde
Seni sayıklıyoruz rüyada avaz avaz.

Çoktan beri adını ne koyalım diyorlar
Kimi zam kimi avans münasip görüyorlar
Kimi sana meramları seni vermemek için
Uydurma sebepleri ileri sürüyorlar.

Ne olur yalvarırız bizi artık bekletme
Binlerce âşığına böylece inat etme
Yeter çektiklerimiz gel de bizi sevindir
Yoksa bu kavuşmamız kalacak kıyamete..

Muhammet KARADENİZ

Görüşler

(Baştarafı sayfa 1'de)

Arapça ve Farsça ilgi görmesi, beylikler döneminde durur gibi olur. Geleneklerine bağlı Türk beyleri, bu dillere ilgi duymazlar. Türkçe yazar sanatçıları korurlar.

Karamanoğlu Mehmet Bey, 15 Mayıs 1277'de çıkardığı ünlü buyrultusunda şöyle der :

"Bugünden sonra, divanda, dergâhta, barigâhta, meclîste ve meydanda Türkçeden başka dil kullanılmayacaktır."

Bu buyrultu o dönemdeki sanatçıların dilini büyük ölçüde etkilememiştir.

XIV. yüzyıl ortalarında, İkinci Murat'ın tepkisi görülür. Bu tepki, Türkçenin duruluğa kavuşması çabasının başlangıcı sayılmaktadır.

XV. yüzyılın kimi ozanları bu tepkiye katılırsa da, kimi ozanları da sadeleşmeğe karşı ilgi duymaz ve sanat göstermesi özentisine kapılırlar.

Saray çevreleri için yazı yazanlar, halkla bağlantısını koparırken, halkta edebiyatını kendi diliyle Türkçe ile yaratır.

Örneğin : XV. yüzyılda yazıya geçmiş olan Dede Korkut öykülerinden alınan şu sözlere bakın:

Bayundur Hanun yiğitleri Dirse Hanu karşıladılar. Getürüp kara otağa kondurdılar. Kara kiçe altına döşediler. Kara koyun, yahnısından önüne getürdiler. Bayundur Handan buyruk böyledir hanum didiler.

Bu sözlerin üzerinden yıllar geçmesine karşın rahatlıkla anlaşılmakta, ayrınca yalın bir anlatımı olduğu için sevilmektedir.

Yukarıda değinildiği gibi sadeleşme özlemi zaman zaman ozanların gönüllerinde uyanmıştır. Örneğin : daha XV. yüzyıldan Fuzuli bu özlemi şöyle dile getirmiştir:

Gazeldeki meşhur-ı devran ola.
Okumakta yazmakta asan ola.

Her yüzyılda, Osmanlıcayı kullananlarda, sade Türkçeye yönelenlerde olmuştur. Ancak XIX yüzyıla değin, bu konuda bilinçli bir atılım olmamıştır.

XIX. yüzyılda sadeleşme istekleri artar. Konu giderek daha bir önem kazanır. Bu yüzyılda toplum yapımızı değiştirme ona yeni bir düzen ve yön verme eğitimi belirir. Bu düşünüm bir yanıyla gelir dile dayanır. Tanzimat dediğimiz uygarlaşma eylemi eğitim ve öğretime yönelir. Bu yönelim halktan kopmuş edebiyatı halka götürme gerekliliğini ortaya koyar.

Dergiler ve gazeteler halkın anlayacağı bir dille yazılır. Ziya Paşa, Şinasi, Namık Kemal, Ahmet Mithat, Şemsettin Sami gibi yazar ve ozanlar, bu ilkeyi savunurlar.

Tanzimat döneminde dil tartışmaları bilinçli bir nitelik kazanır. Nitekim Şemsettin Sami, "Osmanlıca terimi yanlış bir adlandırmadır". "Dilimizin adı Türkçedir" der "Yabancı sözcükleri atıp dilimizi arıtabilmek elimizdedir," der.

Dilimizin içine düştüğü karışık Tanzimat döneminde genişleyen tepki durmaz. Dilde sadelik taraftarı olanlarla olmayanlar arasında sürüp gider. Ama bu arada ortaya çıkan, Servetifünun diye bildiğimiz edebiyat akımı gerek bu tartışmaların, gerekse Arapça ve Farsçanın Türkçe üzerindeki etkisinin yönünü değiştirir.

Servetifünun dergisi etrafında toplananlar, edebiyata yeni bir hava getirmek isterler. Kendilerinden öncekilerin kullandıkları dili yeterli bulmazlar. Zengin bir dilin peşinde koşarlar. Arapça ve Acem sözcüklerinden yeni sözler bulup çıkarırlar. Aynı kavramı karşılayan sözcükler yan yana kullanılır.

Sözgelimi, bir yerde ana denilir, bir yerde valide bir başka yerde mâder. Bu durum yadırganır.

İkinci meşrutiyetle birlikte dil tartışmaları hızlanır. 1911 yılında Genç Kalemler dergisi etrafında bir bölük genç toplanır. "Edebiyatta, dilde bir ihtilal yapmak" isteyen Ömer Seyfettin de bunlar arasındadır. Genç Kalemlerin ereği, yazı diliyle konuşma dilini birleştirmektir. Düşünce ve eylemlerdeki gelişmelere karşın gene de sadeleşme akımı, Meşrutiyet dönemi içerisinde güçlenir.

Ne var ki birinci dünya savaşında yenik çıkınca, yenilgi, düşünce ve duygu alanında da bir takım kargaşalıklara yol açar. Dilde ve düşüncede kendimize dönüş akımına karşı bir takım kuşkular uyanır ve sadeleşmeğe karşı yeni saldırılar başlar.

Bir müddet sonra kurtuluş savaşı başlar ve başarımızla sonuçlanır. Toplum yapımızı oluşturan kurumlarda köklü düşünceler yapılır. Halifelik kaldırılır eğitim ve öğretimdebirlik sağlanır, yargı kurumları birleştirilir, yasa devrimi, şapka ve kılık kıyafet devrimi yapılır. Uluslararası takvim saat ve ölçüler benimsenir. Bu atılımlar ileri Türkiye ülküsünün başlıcalarıdır.

Bu atılımların gerçek amacı şunlardır: Türk toplumu Batı uygarlığına eriştirmek ve bağımsız kılmak. Bir ulusun bağımsızlığı yalnız siyasal yönden olmuşsa tam bağımsız değildir. Ekonomik, duygu ve düşünce yönünden de bağımsızlığa gerekseme duyulur.

Dil ile düşünce arasında çok sıkı bir bağ vardır. Dilimizi düzeltmek onu geliştirip ulusal benliğimize kavuşturmak için gerekli olan bilimsel görüş, gerçekci düşünüş, ancak Atatürk'ün ilkeleriyle belirdi. Bu ilkeler Atatürkçülüğün özü olan, devrimcilik, halkcılık, usulculuk kavramlarına uygulanabilmesi için dil devrimi gerekliydi. Bir toplumu diğer toplumlardan ayıran, ona ulus olma kimliği kazandıran kurumların başında dili gelir.

1906 larda Atatürk yabancı bir bilim adamına şunları söyler: Batı uygarlığına girebilmemize engel olan yazıyı atarak, kılık kıyafetimize değin her şeyimizle batılılara uymalıyız.

8 Ağustos 1928 beklenen tarih olmuştur. Bir komisyonla yani Türk harfleri saptanmıştır ve Atatürk kendini dinleyenlere İstanbul'da şunları söyler: "Yüzyıllardan beri kafamızı demir çerçeve içinde bulunduran, anlaşılmayan ve anlamadığımız işaretlerden kendimizi kurtarmak ve bugereği anlamak zorundayız. Türk harflerini her yurttaşa, kadına, erkeğe, hamala, sandalcıya öğretiniz. Artık geçmişin yanlışlarını kökünden temizlemek zorundayız."

Harf devrimi bir yönüyle dil devrimi demekti. 1. Eylül 1929'da okullarda Arapça Farsça dersleri kaldırılır. 12 Nisan 1931'de "Türk tarihi Tetkik Cemiyeti" kurulur.

Atatürk 12 Temmuz 1932'de Türk Dili Tetkik Cemiyetini Kurdurur. İlk kurultay 26 Eylül 1932'de açılır ve o tarih dil bayramı olarak kabul edilmiştir.

1934 yılının 18-23 Ağustos tarihlerinde İkinci Türk Dil Kurultayı toplanır. 21 Haziran 1934'te soyadı yasası çıkar. Bu yasa dili etkiler. Çünkü alınacak soyadların Türkçe olması gerekliliği vardır.

Üçüncü Türk Dil Kurultayı 24 Ağustos 1936 tarihinde toplanır. Güneş-Dil teorisi üzerinde durulur. Bu kurultaydan sonra "Türk Dili Tetkik Cemiyeti"nin adı Türk Dil Kurumu olur.

1945'de Anayasa dili Türkçeleştirildi. Artık dil devriminin dayandığı düşünce, hem devlet, hem de halk yığınlarınca benimsenmiştir.

Ne var ki kimi kişiler dil devrimine ayak uyduramıyorlardı. Bu yüzden Türk Dil Kurumunu suçluyorlardı. Tüm suçlamalara karşın, toplumda ana dili binci uyanmıştır. Özellikle genç kuşaklarda güçlü bir anadili sevgisi doğmuştur.

Dil devrimi başlamadan sözlüğümüzdeki 30.000 sözcüğümüz ancak 12.700'ü Türkçedir. Yazı dilinde ise % 35 Türkçe sözcük kullanılır. Bugünkü sözlüğümüzde de 27.000 sözcüğün 15.700'ü Türkçedir (% 58). Yazı dilimizdeki Türkçe sözcüklerin oranı ise % 72'ye yükselmiştir. Devrimden bu yana sözlüğümüze 3000 Türkçe yeni sözcük girmiştir. (% 11 oranındadır).

Dil devriminin karşısında olanlar: "Baba evlat anlaşamıyor" "Dile müdahale edilmez" "Yeni kelimeler çirkindir" "Dilibozuyorlar" "Yeni kelimeler uydurmadır" v.b. sözler söylemişlerdir.

Dil bir toplumun ortaklaşa benimsediği bir anlaşma aracı olduğuna göre, yeni sözcüklerin alın yazısı toplumun ortak bilincine bağlıdır. Kimi kişilerin yeni sözcüklerin karşısına çıkmalarının türlü nedenleri vardır; yeniyi öğrenmek için çaba sarfetmek istememeleri, eski bildiklerinin işe yaramaz hale geldiklerini kabul etmemeleri tutuculuklarını terkedememeleri v.b.

Şurası herkesce bilinmektedir ki, hiç bir devrim kolay gerçekleşmez. Güçlükleri kısa süre içinde yenerek çabuk gerçekleşen devrimler bulunduğu gibi gereğine ulaşmak için uzun zaman isteyen devrimlerde vardır. Dil devrimi ikincilerdendir.

Başarısız bir kaç kelimeyi dile dolayarak Türk Dil Kurumunun çalışmalarını inkâr etmek ya da baltalamaya çalışmak, en azından öz benliğe kavuşmak isteyen dilimize ihanet olur.

Hiç bir dilin % 100 arı olmayacağı gerçeği noktasından hareket edersek, kimi kelimelerin atılmalarını tasviyecilik diye nitelendirmez, karşılıkları bulunan Türkçe sözcüklerin kullanılmasını gerekseme sayarız. Yeni sözcüklerin sınav geçirdikleri dönemlerde - dil bilgisi kurallarına aykırı düşen sözcükler elbetteki kaybolup gideceklerdir.

Unutulamamalıdır ki ilk kez çıktıklarında gülünüp geçilen; yargıç, yönetim, durum, savunma, savcı herkesin kullandığı sözcükler olup yaşarlık kazanmışlardır.

Görüldüğü gibi çeşitli evreler geçirmiştir dilimiz. 1932 yılı sonralarında bir kararname ile hükümet halk ağzından söz derlemek seferberliği başlatır. 1968'de T.D. Kurumunu dağıtmaya çalışanlar çıkar.

T.D.K. yeni sözcükleri şu yollarla edinir.

a) Halk ağzından alınıp ortak kültür diline mal edilen sözcükler. Oysa, yoğun kıvanç, kuşku. v.b.

b) Eski metinlerden alınarak bu günkü dilimize mal edilen sözcükler, konuk, yeğ, kez, evren, v.b.

c) Türetme yoluyla yapılan sözcükler, gelenek, kez, özel, ayrıntı, vb.

ç) Birleştirme yoluyla yapılan sözcükler, Sağduyu, akaryakıt, içgüdü, yakıncağ. v.b.

Görüldüğü gibi yeni sözcükler kimi kişilerin savları gibi uydurma değil belirli kurallardan oluşturmadır.

İstatistiklere göre, 65 yıl önceki dil hazinemizde bulunan Türkçe, bugün % 16, Batı dilleri sözcükleri de % 11 arasında artmıştır. Arapça sözcükler % 19, Farsça sözcükler ise % 8 arasında azalmıştır.

Kısacası, tutucuların, engelleme eylemleri, bu gür akımı durduramamış ve durduramayacaktır.

Sanat Entitüsü Md. lüklerinde Yeni Atanmalar oldu

Eskişehir Motor Sanat Ens. Md. Fikret Şahin Konya Sanat Ens. Müdürlüğüne, Konya Sanat Ens. Md. Tahir Çelik Bakanlık Müfettişliğine, İzmir Motor Sanat Ens. Md. Yar. Fahrettin Orbay Eskişehir Motor Sanat Ens. Md. Zonguldak Ereğlisi Sanat Ens. Müd. Yüksel Ertem Ünye Sanat Ens. Müdürlüğüne, Ünye Müdürü İsmail Çelikkatan Karadeniz Ereğlisi Müdürlüğüne, Senirkent Yapı Ens. Md. Halil Ergün Kırşehir Sanat Ens. Md. lüğüne, Antalya Sanat Ens. öğretmeni Yüksel Pişkin Sivrihisar Sanat Ens. Müdürlüğüne, Bolvadin Yapı Ens. öğretmeni Cemal Deveci Senirkent Yapı Enstitüsü Müdürlüğüne, Tahsin Kavasoğlu Rize Yapı Ens. Müdürlüğüne, Selahattin Kamber Siverek Sanat Ens. Müdürlüğüne, Bandırma Sanat Ens. Md. Yar. Muammer Silan Çorlu Sanat Ens. Müdürlüğüne, Aksaray Sanat Ens. Md. Mustafa Fazılbaş Niğde Sanat Ens. Müdürlüğüne, Niğde Müdürü Suphi Arzuman Bakanlık Müfettişliğine, Niğde Sanat Ens. Öğretmeni İbrahim Ceran Aksaray Sanat Enstitüsü Md. lüğüne naklen atanmışlardır.

—oOo—

İ. A. E. S. T. E. Toplantısına Gıyasettin Erci Katılıyor

İ.A.E.S.T.E. (Milletlerarası Teknik Stajyer Öğrenci Mübadele Teşkilâtı) nın genel kurul ve danışma kurulu toplantısına E.T.Y.Ö.O. adına Gıyasettin Erci katılacaktır. 26.12.1968 günü İstanbul Teknik Üniversitesinde yapılacak toplantının yeni amaçlar getireceğini ümit ettiğini açıklayan Erci, teknik öğretim gören gençlerin Yurt dışındaki öğrenimleri konusunun toplantının görevi içinde olduğunu belirtmiştir.

—oOo—

Öğrenci Derneği Gazete Çıkardı

E.T.Y.Ö.O. Öğrenci Derneği E.T.Ö.D. isimli aylık bir gazete çıkarmağa başlamış bulunmaktadır. İlk sayısında Okulun sorunlarına geniş yer veren E.T.Ö.D.'e yayın hayatında başarı dileriz.

Diğer taraftan Öğrenci Derneği'nin düzenlediği büyük konser 7.12.1968 günü akşamı Okulun salonunda verilmiştir. Birçok değerli sanatkârların katıldığı müzikli gece geç saatlere kadar ilgi ile izlenmiştir.

Özdeyişler

Batmayı gördün ya, doğmayı da seyret. Güneşle aya bakmadan ne ziyan gelir?.
Mevlâna

Güneşle aya bakmadan bir ziyan gelmez doğru, ama DEĞERİNİ BİLENLER, DEĞERLENDİREBİLENLER için...
G.Ş.

Başyazı

(Baştarafı sayfa 1'de)

alanı aşamıyan kimselerin zihni dinamizm isteyen işlerin başına geçmesi, bütün toplumsal ve töresel değerleri bir ağaç kurdu gibi kemiren yağcılığın, dalavereciliğin, üçkâğıtçılığın geçer akçe sayılması başka türlü izah edilemez.

Geçen yıllarda eğitim alanında yabancılarla yapılan işbirliğinden cesaret alan USAID Misyonu, Mesleki ve Teknik Öğretimde işi doğrudandoğruya ele almağa karar vermiş ve bu maksatla USAID'nin Türkiye Eğitim Bölümü tarafından bir proje hazırlanmıştır (1). Üfledikleri vakit mangalda kül bırakmayan, eylemlerini ve icraatlarını gerçekten kaldırdıkları toz bulutlarının arkasında olduğundan daha büyük göstermeğe alışkın mesleki ve teknik öğretim yetkililerine sormak isteriz: Egemenliğimizin ve ulusal bağımsızlığımızın kamu vicdanında abideleşen sembolü olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin kabul ettiği yasalara göre yönetilen yurdumuzda nasıl olurda Müsteşarı Müsteşar Yardımcılarını, Genel Müdürleri atlayarak USAID Misyonu, Mesleki ve Teknik Öğretimde işi doğrudandoğruya ele almağa karar verebilir? Daldıkları uykunun mahmurluğundan henüz kurtulamadıkları gözlerini oğuşturmalarından belli olanların bundan sonraki tutumlarının ne olacağını henüz bilmemekteyiz. Ancak hemen belirtelim ki, mutemet kimselerin aracılığıyle yabancı uzmanların ve yabancı misyonları Mesleki ve Teknik Öğretime müdahalesini önlemek için yurtsever ve çilekeş Teknik Öğretmenlerin omuzlarında yükselen TÜTÖS sonuna kadar yasaların verdiği olanaklardan yararlanarak mücadele edecektir.

USAID'nin Türkiye Eğitim Bölümü tarafından hazırlanan projeye AVA Projesi denmesinin nedeni, hükûmetler arası anlaşmalara girme yetkisi atmış olan American Vocational Association (AVA) ile USAID'nin bir anlaşma yapması ve AVA'nın da bu projeyi yürütmekle görevlendirilmesidir. Milli Eğitim Bakanlığı ilgilileriyle yapılan uzun görüşmelerden sonra amaçlarının geliştirildiği söylenen AVA Projesi gerçekte 1966 Mali Yılı Proje Anlaşmasının imzalanmasından aylarca önce uygulama alanına sokulmuştur. Proje incelendiği vakit amaçların gerçekten çok geniş tutulduğu görülür. Amaçların böylesine geniş tutulmasının ve gerçekleştirilmesi tasarlanan işlerin astronomik sayılarla tanıtılmasının nedeni hiç şüphe yok ki, projenin yetkililerce benimsenmesini sağlamaktır.

AVA Projesinin üç uygulama aşaması vardır. İki kişilik bir kontrat ekibinin Türkiye'ye gelerek çalışma alanının ve işbirliği yapılacak kimseleri saptaması uygulamanın birinci aşamasını, temel çalışmaların ele alınarak uygulama için gereken yönetim plânlarının yapılması, Ankara'da Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu ve iki sanat enstitüsünde bir öğretim ve yönetim sisteminin geliştirilmesi uygulamanın ikinci aşamasını ve nihayet daha önce yapılmış olan çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre geliştirilen öğretim ve yönetim sisteminin yurdumuzdaki bütün Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumlarına yayılması da uygulamanın üçüncü aşamasını meydana getirmektedir. Uygulamanın birinci aşamasında USAID'nin Türkiye Eğitim Bölümü ve Milli Eğitim Bakanlığınca önerilen projeyi gözden geçirmek maksadıyle iki danışmandan kurulu bir AVA ekibi Eylûl 1965 de Türkiye'ye gelmiştir. Ekibin yapmış olduğu araştırma ve incelemelerden sonra projenin ikinci aşamasını gerçekleştirmek için 2 yıl süreyle 7 Amerikalı Uzman görevlendirilmiş ve E.T.Y.Ö.O. Revir Binasında karargâh kurmuşlardır. Beşuş çehrelerin maskelediği bu çalışmalar hâlâ devam etmektedir. Ancak Amerikalı Uzmanların, aradığını bulamamadan ileri gelen kırgınlığı işlerin tavsamasına sebep olmuştur. Hele kısa vâdeli amaçlara ulaşma bakımından daha önceki çalışmaların son günlerde yapılan değerlendirmesi umutları hepten kırmış ve sonuçlar tatmin edici bulunmadığı için Allaha çok şükür üçüncü aşamanın uygulamasından vazgeçilmiştir. Projenin ikinci aşaması başında kilit mevkiindeki 6 Türk Eğitimcisine burs verilmesi kararlaştırıldığı halde bunlardan birkaçının çeşitli nedenlerle yan çizmesi oyunu bozmuş, Amerika Gezisinin renkli düşleri üzerine kurulan sahte saraylar bir anda yıkılmıştır. Kısa vâdeli amaçlara ulaşma bakımından çalışmaların değerlendirilmesinde elde edilen sonuçlardan en belirgin ve somut olanı hiç şüphe yokki, Ankara'da eğitimcilerden çeşitli meslek ve sanai kuruluşlarının temsilcilerinden bir Teknik Öğretim Yüksek Danışma Kurulu meydana getirilmiş olmasıdır. Bunun, o zamanlar bazı meslek kuruluşlarının başarıları arasında gösterilmesi, tarihi toplantı olarak lanse edilmesi, olayları derinliğine bilememenin boşluklarından yararlanılarak gerçeklerin başka türlü gösterilmek istendiğini gözler önüne sermektedir. Devlet yönetiminde açıklık şarttır. Mevzuat müsait olmadığı için Teknik Öğretim Şûrasını söz verdiğimiz halde toplayamadık demek yakışıksız değildir. Biz asıl, Teknik Öğretim Şûrasını toplayamadık ama yerine Teknik Öğretim Yüksek Danışma Kurulunu topladık denilmesini kınamaktayız.

Bu arada yeri gelmişken Milli Eğitim Bakanlığı ile USAID arasında varılan anlaşmaya göre AVA Projesi Ekibi ve Teknik Yayınlar Genel Müdürlüğünün işbirliğiyle yayınlanan kitaplara da kısaca değineceğiz. Kitabın kötüsü olmaz. Eksiklerimizi gidermenin, yayın boşluk-maktır. Ancak bunun palyatif tedbirlerle ele alınıp çözümlenecek bir mesele olmadığını özellikle belirtmek isteriz. Yapılması gereken iş Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı içinde bir ÇEVİRİ BÜROSU kurmak, tutarlı bir araştırma ve objektif bir seçim sonunda saptanacak yabancı dillerde yazılmış Teknik Eserlerin bu Çeviri Bürosunun aracılığıyle çevirilerini yaptırmaktır.

AVA Projesinden yayınlanacak kitapların çeviri ve baskı işlerine yaklaşık olarak 1.000.000 TL. ayrılmıştır. Telif hakkını yazarlara USAID'nin ödemesi daha başlangıçta diğer yabancı dillerden de çeviriler yapılmasını önlemiştir. Projede 1200 eserin dilimize çevrilmesi ve yayınlanması öngörüldüğü halde bugüne değin ancak 10 eserin yayınlanabilmesi ve bu maksatla yapılan harcamaların 500.000 TL.'nı aşmış olması işlerin nasıl bir zihniyetle ele alındığını yeterince aydınlatmaktadır.

Bizler öteden beri yabancı uzmanların işlerimize burnunu sokmasına karşıyız. Yabancı uzmanlar bize yararlı olmaktan ziyade kendi ulusal çıkarlarına uygun eylemlerde bulunmak, ulusal eğitim düzenimizi kendi eğitim sistemlerine adapte etmek için yurdumuza gelirler Aklımızı başımıza devşirmeliyiz. 23 Mart 1962 tarihinde, USAID'nin Türkiye Eğitim Bölümü Başkanı Rinkel'in zamanın Milli Eğitim Bakanına verdiği muhtıranın esasları öyle sanıyorum ki, bizleri daha uyanık olmağa zorlayacaktır. Öğretmen yetiştiren yüksek okulların Amerikan Sistemine uygun bir eğitim düzenine kavuşturulması, bu okullarda Amerikan Metotlarının uygulanması, Amerika'da eğitim gören Türk Eğitimcilerin projelerinde gösterilen yerlere Amerikalı Danışmanların tavsiyelerine göre atanmaları (2) Rinkel'in muhtırasında yer alan ve yakın gelecekte gerçekleştirilmesi öngörülen amaçlardır. Kısa vâdeli çıkarlar, Amerikalı Uzmanlarla birlikte çalışmanın avantajları AVA Projesinin amaçlarının Rinkel muhtırasının esaslarına bağlılığını gizleyemez. Bizleri asıl üzen hiç şüphe yok ki, Teknik Öğretimde Reform adı altında girişilen bu tür hareketlerin aslında düpedüz bir aldatmaca olmasıdır. Yurdumuzun sosyo-ekonomik yapısı, toplum gelişmesinin tarihsel doğrultusu gözönünde bulundurulmadan yapılan araştırmalara, yabancı uzmanların önerilerine dayanan plân ve programların Teknik Öğretimi girdiği çıkmazdan kurtaramıyacağını hatırlatmayı yerine getirilmesi zorunlu bir yurtseverlik görevi saymaktayız.

---

(1) USAID'nin Türkiye Eğitim Bölümü tarafından hazırlanan Mesleki ve Teknik Öğretim Projesinden olduğu gibi alınmıştır.

(2) USAID'nin Türkiye Eğitim Bölümü Başkanı Rinkel'in 23 Mart 1962 tarihinde zamanın Milli Eğitim Bakanına verdiği muhtıradan alınmıştır.

TÜTÖS M. E. Bakanına Muhtıra Verdi

(Baştarafı sayfa 1'de)

runlarını çözümleyebileceğiniz kanısındayız.

1) E.T.Y.Ö.O. KURULUŞ VE KADRO KANUNU

E.T.Y.Ö. Okulunun işleyiş düzenini değiştirecek, gelişmesini hızlandıracak ve mezunların ünvan sorununu çözümleyecek bir Kuruluş ve Kadro Kanununa kavuşturulması en büyük dileğimizdir. Bu maksatla hazırlanmış olan ve Teknik Öğretmenleri temsil eden meslek kuruluşlarıyle Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı yetkililerinin üzerinde anlaştıkları E.T.Y.Ö.O. Kuruluş ve Kadro Kanunu Tasarısı Milli Eğitim Bakanlığına intikal ettirilmiş bulunmaktadır. Talim ve Terbiye Kurulunda özellikle mezunların ünvan ve yetkilerini tanımlayan bölümlerinin hiç değiştirilmeden olduğu gibi kabul edilmesi, yıllardan beri sürdürülen mücadelenin yarı yarıya kazanıldığını kanıtlıyacaktır. E.T.Y.Ö. Okulunda çeşitli vesilelerle yaptığımız konuşmaların yanlış yorumlanmıyarak Kuruluk ve Kadro Kanunu Tasarısının genel esaslarının Talim ve Terbiye Kurulunca benimsenip kabul edilmesine yardımcı olacağını ifade etmek isteriz.

2) E.T.Y.Ö.O. ASİSTANLIK YÖNETMELİĞİNİN ÇIKARILMASI

Kuruluş ve Kadro Kanunu bulunmayan bir çok Yüksek Okulda Öğretmenlik yapabilme ve öğretmen seçimi sağlam esaslara bağlandığı halde çeyrek yüzyılı aşan geçmişine rağmen E.T.Y.Ö. Okulunda bu işlerin palyatif tedbirlerle yürütülmesi, öğretmen seçiminde gözönünde bulundurulan kıstasların yetersizliği uygulamada göze batan haksızlıklara sebep olmaktadır. Söylentilerin ve adam kayırmanın önlenmesi için E.T.Y.Ö.O. Kuruluş ve Kadro Kanunu çıkıncaya kadar daha önce hazırlanıp ve fakat maksatlı olarak hasıraltı edilen ASİSTANLIK YÖNETMELİĞİNİN hiç vakit geçirilmeden yürürlüğe konulmasını zorunlu bulmaktayız.

3) 4489 SAYILI KANUN UYARINCA YABANCI ÜLKELERE GÖNDERİLEN TEKNİK ÖĞRETMENLER

Zaman zaman TÜTÖS Genel Merkezine intikal ettirilen şikâyetler ve bu şikâyetlere bağlı olarak yapılan soruşturmalar, 4489 sayılı Kanun uyarınca yabancı ülkelere meslekî bilgi ve görgüsünü arttırmak maksadiyle gönderilen öğretmenlerin seçiminde objektif kıstaslara uyulmadığını, bir gidenin birkaç defa aynı nedenlerle yurt dışına çıktığını göstermiş bulunmaktadır. 4489 sayılı Kanun uyarınca meslekî görgü ve bilgisini arttırmak maksadiyle yabancı ülkelere gönderilecek Teknik Öğretmenlerin seçiminde kayırmaların imkân nisbetinde önlenmesini, gençlere öncelik verilmesini arzu etmekteyiz.

4) AVRUPA KONSEYİ 100 ÖĞRETMEN PROJESİNDEN YABANCI ÜLKELERE GÖNDERİLEN TEKNİK ÖĞRETMENLERİN GÖREV YERLERİ

Avrupa Konseyi 100 Öğretmen Projesinden yararlanarak yabancı ülkelere gönderilen Teknik Öğretmenlerin yurda dönüşte istihdamları gerçekten bir problem olmaktadır. Bu proje uyarınca yabancı ülkelere gönderilen Teknik Öğretmenlerin, yurda dönüşlerinde gönderiliş maksadına uygun yerlerde görevlendirilmesini sağlayacak tedbirler behemehâl alınmalı ve böylece Teknik Öğretmenler topluluğunda huzursuzluk yaratan etmenlerin biri ortadan kaldırılmalıdır.

5) 439 SAYILI KANUNUN DEĞİŞTİRİLMESİ

21 Nisan 1967 tarihli muhtıramızda da belirtmiş olduğumuz gibi 439 sayılı Kanun ve bu Kanuna bağlı yönetmelikler Sanat Enstitülerinin yapısına uymamakta ve işleyiş düzeniyle çelişmektedir. 439 sayılı Kanunun tadil çalışmalarında Teknik Öğretmenlere haftada 40 saatlik mesailerine karşılık maaşlarına ek olarak 1000 TL. Teknik Öğretim Tazminatı verilmesi öncelikle gözönünde bulundurulmalıdır. Ayrıca Sanat Enstitüsü Müdür ve Yardımcılarının almakta oldukları makam ücretlerinin sorumluluklarına uygun bir seviyeye getirilmesine de zorunluk vardır.

6) ŞEFLİK ÜCRETLERİNİN YAZ AYLARINDA DA ÖDENMESİ

Bilindiği gibi Sanat Enstitülerinde görevli atelye şeflerinin almakta olduğu Şeflik Ücretleri Yaz aylarında ödenmemektedir. Oysaki Sayıştay Başkanlığı'nın 28 Kasım 1958 tarih ve 420865 sayılı Genelgesinde, 3656 sayılı Kanuna Ek 4644 sayılı Kanunun 9. maddesinde geçen ve bu maddeye bağlı 3 numaralı cetvelde niteliği gösterilen ek görev tazminatlarının yıllık izin nedeniyle geçici olarak ayrılma durumunda da verilmesi gerektiği bildirilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı'nın bu konuda tutumunu değiştirerek Sayıştay Başkanlığı'nın 28 Kasım 1958 tarih ve 420865 sayılı Genelgesi esaslarına uygun bir uygulama yapması yerinde olacaktır.

7) MİLLÎ EĞİTİM MENSUPLARI YARDIMLAŞMA KURUMU KANUN TASARISI

Millî Eğitim Bakanlığı'nca hazırlanan Millet Meclîsinde görüşülecek olan "MİLLÎ EĞİTİM MENSUPLARI YARDIMLAŞMA KURUMU KANUN TASARISI"nın bir an önce çıkarılmasını üyelerimiz sabırsızlıkla beklemektedirler. Anayasamızın 48. maddesi Sosyal Güvenlik Hakkının sağlanmasını Devlete görev olarak vermiştir. Sosyal Hukuk Devletinde, Sosyal Güvenlik Hakkının sağlanması sağlık, sakatlık, ölüm, emeklilik, eğitim ve sosyal yardım, konut ve pazar ihtiyaçlarının bir bütün olarak sağlanmasına diğer bir deyimle güven altına alınmasına bağlıdır. Büyük çapta öğretmenlerin sosyal güvenliğini sağlayacağına inandığımız bu tasarının sağlık ve eğitim ihtiyaçlarına da cevap verebilecek şekilde geliştirilmesini istemekteyiz.

Saygılarımızla.

TÜTÖS
Merkez Yürütme Kurulu adına
Genel Başkan
Mehmet Emin ZORKUN

——oOo——

Sultanahmet Sanat Enstitüsünün 100. Yılı Kutlandı

İstanbul Sultanahmet Sanat Enstitüsünün 100. kuruluş yıldönümü 29.11.1968 günü Okul salonunda yapılan bir törenle kutlanmıştır.

Töreni bir konuşma ile açan Okul Müdürü Lami Düdükçü, 1868 yılında Mithatpaşa'nın uğurlu elleriyle açtığı Mithatpaşa Sanat Enstitüsünün Cumhuriyetten sonraki yıllarda sanat ve kültür yuvası haline geldiğini, halen Okulun içinde tekniker ve akşam sanat okullarının da bulunduğunu, toplam olarak hergün 2000 öğrencinin okuduğunu belirten Müdür Düdükçü, halk çocuklarının yararlı birer kalifiye eleman olabilmelerinde onları meslek sahibi yapmak ön görevimizdir, demiştir.

Okul Müdüründen sonra yapılan konuşmalarda teknik eğitimin önemine değinilmiş ve Okulun 100. yılı tebrik edilmiştir. Daha sonra folklor gösterileriyle törene geç saatlere kadar devam edilmiştir.

——oOo——

Tütös Yöneticileri Yozgat'da Üyelerle Görüştüler

TÜTÖS Genel Sekreteri Gültekin KURDOĞLU ile Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Gönül ŞAHİN 24.11.1968 günü Yozgat'da bulunan Teknik Öğretmenlerle görüşerek bir toplantı yapmışlardır. Sendikal eylemlerle ilgili olarak eleştirilerde bulunulan toplantıda TÜTÖS Yozgat Temsilcisi Veli ZEREN Teknik Öğretimin çeşitli sorunlarına değinerek çeşitli görüşlerini açıklamıştır. Sanat Enstitüsü Müdürü Nihat ŞEN, yöneticilerin Yozgat'ı ziyaretinden duyduğu memnuniyeti belirterek idari sorunlar üzerinde durmuştur.

Daha sonra Genel Sekreter Gültekin KURDOĞLU ile Yürütme Kurulu Üyesi Gönül ŞAHİN sendika çalışmaları ile ilgili olarak üyelere bilgi vermişlerdir.

TÜTÖS — AYLIK MESLEK GAZETESİ. Sahibi: TÜRKİYE TEKNİK ÖĞRETMENLER SENDİKASI adına Genel Bşk. M. Emin ZORKUN Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Gültekin KURDOĞLU Adres : TÜTÖS Gazetesi P. K. 199 — ANKARA — İdare yeri: Menekşe Sokak No. 6/3 Yenişehir - Ankara. Gönderilen yazılar basılsın basılmasın iade edilmez. Ticarî ilân ve reklâmlar pazarlığa tâbidir. Gazetenin adı anılmadan yazılar iktibas edilemez. Abone: Yıllık 6, altı aylık: 3 liradır. Dizgi ve tertip: TÖYKO matbaası — Ulus - ANKARA — Baskı: Yargıçoğlu Matbaası.